

Kaj nam prinese zadoščenje in srečo na delovnem mestu

Urša Pajk
Narodni muzej Slovenije
urska.pajk@nms.si

Kdaj lahko naredimo veliko in ponudimo obiskovalcu največ? Kadar se na delovnem mestu počutimo dobro, varno in izpolnjeno oziroma imamo vse pogoje za kakovostno delo. Kaj vse nam prinese udobje, srečo ali zadoščenje?

Najprej lokacija, oprema in prostor, v katerem je knjižnica. Nato primerne police za knjižno gradivo, funkcionalno opremljena čitalnica za člane knjižnice, ustrezna svetloba (naravna in umetna), varne lestve, uporaben pult za izposojo, sodoben voziček za prevoz knjig, telesu prijazni stoli in primeren zrak. Na nas vplivajo tudi barve, pri čemer je zelena zelo blagodejna in ugodna za človeka. Morda se to sliši banalno ali obrabljeno, ampak še vedno je veliko knjižnic, ki imajo premalo prostora za delo in za pravo zaščito fonda. Več knjižnic (sploh specialnih) ima veliko prostorsko stisko in knjižnično gradivo na več lokacijah. A modro je, da se vse več govori o varnosti na delovnem mestu in tudi o zelenih knjižnicah. Le zdravo delovno okolje zagotavlja, da bomo zdravi knjižničarji in naše stranke. Na dobro počutje vpliva tudi kolektiv oziroma sodelavci. Kolegi, ki delajo sami, mi večkrat povedo, da so zasuti z delovnimi obveznostmi in pri pomembnih odločitvah njihov en sam samcati glas nima moči. A lahko se zgodi, da se knjižničarji med seboj ne razumejo zaradi različnih pogledov na knjižničarsko stroko, drugačnih značajev, prevelike starostne razlike, težav pri komunikaciji ali česa drugega. Takrat gre za stresno situacijo, ki prav tako ne prinese nič dobrega, in marsikdo bi raje delal sam. Napetost povzroči, da je delo površnejše opravljeno, nervoza pa lahko vodi tudi v več bolniških dopustov na leto. Pri tem nam lahko pomagajo strokovnjaki, ampak se zgodi, da tudi oni nimajo moči za

izboljšanje delovnega ozračja. Knjižničar dobro opravlja svoje delo, če sta mu omogočeni izobraževanje in druženje s svojo stroko. Na knjižničarskih srečanjih izmenjujemo svoje misli, poglede, ideje, podatke, rešujemo zagate, tegobe in težave. Za nekatera strokovna druženja mora biti zagotovljena finančna podlaga in pri enem zaposlenem knjižničarju dovoljenje vodstva za zaprtje knjižnice. Včasih se zgodi, da v matični ustanovi vodilni nima posluha za potrebe knjižnice in je zaposleni odvisen le od prijaznosti in informacij kolegov, ki jih delijo z njim, saj se sam le malokrat udeleži strokovnih dogodkov. Večji finančni zalogaj so konference v tujini, zato jih obiskuje manj kolegov, kot bi jih sicer želelo. Na prvi pogled bi lahko mislili, da gre za nezainteresiranost, ampak zadaj so velikokrat drugi razlogi. Na nas močno vpliva tudi delo. Več let enoličnega in rutinskega dela v nas ubija ustvarjalnost, energijo in domišljijo. Prav tako preveč opravil, ki se usujejo na knjižničarja ali knjižničarje, čez leta prinese izžetost in izgorelost. Optimalno je, če so naše delovne obveznosti raznolike, pestre, ustvarjalne, na trenutke tudi dolgočasne (temu se ne moremo izogniti), a vsekakor iz dneva v dan nekoliko drugačne. Ne smemo pozabiti, da so med nami izjeme, ki ne marajo presenečenj, improvizacije, nepričakovanih dogodkov, sprememb in dela z ljudmi. A ravno obiskovalci nam lahko prinesejo veliko zadovoljstva, veselja, zadoščenja in razgibanosti. Največje priznanje zame je, kadar kdo

opazi moj poljudni ali strokovni sestavek v reviji ali pride v knjižnico prav zato, da vidi tematsko vitrino, ki sem jo postavila v čitalnici. Taki obiskovalci se običajno vpišejo v knjižnico in postanejo naši zvesti člani. Nato mi veliko pomeni, če me kdo pokliče in želi, da skupini strokovnjakov ali šolskemu razredu predstavim knjižnico in njene zaklade. V veliko veselje mi je, ko mi mladi pridejo povedat, da so zaključili šolanje in diplomirali. Hvaležni so, da so dobili vse potrebne publikacije na enem mestu. Najlepša novica, a zelo redka, je, kadar mi le-ti zaupajo, da so dobili zaposlitev za določen ali nedoločen čas. Takih drobnih in izpolnjujočih trenutkov je v knjižnici polno ... Poleti se v hladne prostore knjižnice zatečejo raziskovalci in študenti, ki doma nimajo ustreznih pogojev za delo. Ti so zelo hvaležni, ker je čitalnica odprta tudi v poletnih mesecih le z nekoliko prilagojenim urnikom. Pozimi pa je nekaterim toplejše pri nas kot kje drugje. Koristno se počutim, kadar bolnim in starejšim dajem informacije po telefonski ali elektronski poti, saj nas ne morejo obiskati. Med nami se tu in tam stkejo posebne vezi, ki včasih vodijo celo v prijateljstvo. V več letih se je pripetilo marsikaj, komične situacije, žalostne vesti in res veliko posebnih srečanj. A za vse zaposlene je ključen tudi dobro izkoriščen prosti čas. Vsi potrebujemo športne dejavnosti, druženje, potovanja in počitek. Vse to nam da energijo in optimizem, da smo na delovnem mestu bolj sproščeni, učinkoviti in dobre volje.

V veliko veselje mi je, ko mi mladi pridejo povedat, da so zaključili šolanje in diplomirali. Hvaležni so, da so dobili vse potrebne publikacije na enem mestu. Najlepša novica, a zelo redka, je, kadar mi le-ti zaupajo, da so dobili zaposlitev za določen ali nedoločen čas. Takih drobnih in izpolnjujočih trenutkov je v knjižnici polno ...

Januarja sem pripravljala vso dokumentacijo za vlogo za napredovanje v knjižničarski stroki. Zbiranje vseh papirjev, potrdil in dokazov je kar naporno delo, še posebej če se trudiš za pridobitev zadnjega (najvišjega) naziva. Vem, da me vse v zvezi z birokracijo kar precej utruja, zato sem začela priprave že eno leto prej. Prav tako me pri »papirnatih zadevah« vedno reši dejstvo, da nobenega lista ne zavržem in si na vseh knjižničarskih tečajih, srečanjih ali predstavitev delam zapiske. A mi je vse skupaj dalo misliti ... Napredovanja tudi vplivajo na nas, naše delo, obiskovalce, delovni kolektiv in utrip. Verjetno smo vsi veseli, ko prejmemo na dom priporočeno pošiljko in na listu A4 piše, da nam je komisija odobrila višji naziv? Ko dobimo dokument v roke, smo nekako zadovoljni saj to pomeni, da smo z delavnostjo nekaj dosegli, kar je opazila tudi komisija. Nato je to tudi »vstopnica« za višji plačni razred na delovnem mestu. Sploh nekateri kolegi/kolegice knjižničarji se morajo še prav posebej potruditi za napredovanje, saj v službi na primer ne morejo pisati strokovnih ali znanstvenih prispevkov in ne sodelovati v projektnih skupinah, pri razstavah in podobno. Taki si višji naziv, ko ga dosežejo, resnično zaslužijo, saj so zanj darovali veliko prostega časa, vanj vložili veliko truda, iznajdljivosti in včasih celo lastnih prihrankov za izobraževanje. Prav tako na nas vplivajo konstruktivna kritika, nagrade in pohvale. Ustne ali pisne zahvale naših strank, vodstva in sodelavcev – to je močna stimulacija. Tisti knjižničarji, ki so že dobili strokovne

nagrade, imajo marsikaj povedati o svojih občutkih ob prejetju priznanja. Nekatere nagrajevanje spravi v zadrego, drugi za nekaj let obsedijo na lovorikah, ker se počutijo nekoliko izgubljene, tretji pa se zavedajo, da je zdaj njihovo delo še odgovornejše in pomembnejše. Slednji dajo še več od sebe, saj želijo dokazati, da je šlo priznanje v prave roke. Polno je velikih in majhnih stvari, ki nas oblikujejo in zaznamujejo. Res smo si različni, ampak vsi imamo radi prijazno besedo in to, da je bilo naše delo opaženo. To so lahko prispevek, znanstvena monografija, razstava, predavanje, ažurnost pri prenosu informacij, zapis v sistemu Cobiss, delavnica in še bi lahko naštevali. Če ni od ljudi nobene reakcije, odziva ali povratne informacije, je delo le narejeno in je samo sebi namen. Tega si verjetno ne želi nihče. Knjižnice, knjižničarstvo in knjižničarji smo zaradi ljudi. Omogočamo jim dostop do podatkov ter knjižnega gradiva, prostor za študij ter raziskovanje, ogled kakšne vitrine ali manjše razstave, jim svetujemo in drugo. Vsekakor se v vsaki knjižnici srečujemo različni ljudje, komuniciramo in se učimo drug od drugega. V prihodnje si lahko samo želimo, da bi bilo tega vse več. To nam bo zagotovo prineslo radost na delovnem mestu in pozneje izpolnjene in mirne dni pokoja ... ●